

LILLA EDETS
KOMMUN

Kommunledningsförvaltningen
Folkhälsa
Långsiktigt folkhälsoprogram 2021–2026

Folkhälsoprogram 2021–2026

LILLA EDETS
KOMMUN

Innehåll

Inledning.....	1
Folkhälsoarbete och social hållbarhet	2
Politiska ramverk.....	3
Lokal styrning.....	4
Nulägesbild.....	5
Prioriterade områden för folkhälsoarbetet.....	6
Principer för folkhälsoarbetet.....	9
Ansvar och uppföljning.....	10

Inledning

Detta program anger inriktningar och långsiktiga mål för att utveckla arbetet med folkhälsa och social hållbarhet i Lilla Edets kommun under perioden 2021–2026. Programmet anger även de ramverk och styrdokument samt tillvägagångssätt och förhållningssätt som ligger till grund för arbetet.

Arbetet med social hållbarhet och folkhälsa leds och samordnas av kommunstyrelsens folkhälsoutskott. Arbetet berör dock många förvaltnings sakområden och programmet avser därför att även vägleda och stimulera nämnder och förvaltningar i arbetet för en förbättrad folkhälsa i kommunen. Genom god horisontell samverkan kan vi tillsammans skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen.

Under 2020 gjordes en social kartläggning som belyste befolkningens hälsa och livsvillkor (Hälsa och livsvillkor i Lilla Edets kommun, dnr: KS 2020.3771). Rapporten belyste folkhälsan genom en bred uppsättning indikatorer för att ge en god förståelse för folkhälsan och dess utveckling i kommunen. Rapporten visade dels på det nuvarande hälsoläget, dels de utvecklingstrender som finns inom kommunen. Utifrån resultatet av kartläggningen kan det konstateras att det finns en utbredd ohälsa bland befolkningen i Lilla Edets kommun. Ohälsan behöver förebyggas och motverkas vilket kan göras genom att bland annat skapa samhälleliga förutsättningar för goda hälsovanor och jämlika livsvillkor.

De prioriteringsområden som pekas ut i detta dokument utgår till stor del från resultatet och de förslag som tagits fram i kartläggningen, men även utifrån dialog med nämnder, tjänstepersoner och västra hälso- och sjukvårdsnämnden i regionen.

Den årliga verksamhetsplanen ska under perioden 2021–2026 utgå från de prioriteringsområden som anges i detta dokument för att på sikt få en förbättrad folkhälsa i kommunen.

Folkhälsoarbete och social hållbarhet

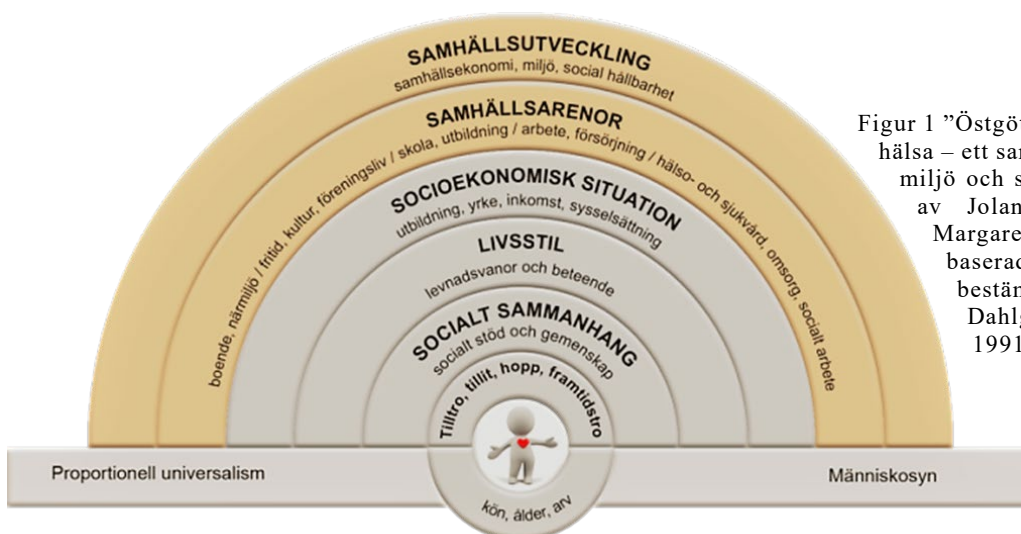
Folkhälsoarbete handlar om att påverka hälsan i delar av eller hela befolkningen med målet att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa för hela befolkningen. Arbetet grundas på kunskap om befolkningens hälsa och om sambanden mellan samhällets utformning och befolkningens hälsoutveckling. Det är ett långsiktigt arbete som kräver samarbete över organisations- och förvaltningsgränser. I praktiken handlar det om strategiskt arbete, tvärspektoriell samverkan, utbildning, information och marknadsföring samt om att bedriva hälsofrämjande och förebyggande insatser.

De senaste åren har folkhälsoarbetet, nationellt sett, integrerats allt mer med arbetet för social hållbarhet. Ur ett samhällsperspektiv beskrivs social hållbarhet som ett jämställt och jämlikt samhälle, där människor lever ett gott liv med god hälsa och där människors lika värde står i centrum. Det förutsätter att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Folkhälsoarbetet och arbetet med social hållbarhet har många gemensamma arbetsområden och syftar till att skapa förutsättningar för att människor ska ges möjlighet till bra hälsa, vilket även är en av de mänskliga rättigheterna.

Hälsans bestämningsfaktorer och skillnader i hälsa

För att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa behövs kunskap om vad som påverkar hälsan och dess utveckling. Modellen nedan brukar användas för att symbolisera de faktorer som har betydelse för hälsan och visar sambanden mellan individ, livsvillkor och samhälleliga förutsättningar (fig.1). Folkhälsan och dess bestämningsfaktorer är i stor utsträckning påverkbara och handlar om allt från olika politiska beslut till enskilda individers val. Hälsan påverkas i hög utsträckning av hur samhället i stort är utformat. Den individuella hälsan är på så vis ett resultat av samspelet mellan samhälle, miljö och individ.

Det finns skillnader i hälsa och hälsoutveckling mellan samhällsgrupper med olika social position. Dessa skillnader beror på att olika samhällsgrupper systematiskt har olika livsvillkor och levnadsvanor. För att uppnå en god och jämlik hälsa i befolkningen behövs ett långsiktigt arbete med att förbättra förutsättningarna för samtliga samhällsgrupper, i kombination med kortsiktiga insatser för att påverka konsekvenserna som de ojämlika livsvillkoren har på hälsan idag.

Figur 1 "Östgötamodellen för jämlik hälsa – ett samspel mellan individ, miljö och samhälle". Framtagen av Jolanda van Vliet och Margareta Kristenson, 2014, baserad på hälsans bestämningsfaktorer av Dahlgren och Whitehead, 1991.

Politiska ramverk

Lilla Edets kommuns folkhälsoarbete utgår från globala och nationella ramverk för att bidra till att gemensamma mål för folkhälsa och hållbar samhällsutveckling uppnås.

Agenda 2030

Agenda 2030 är en agenda för hållbar utveckling som antogs globalt 2015. Agenda 2030 består av 17 mål som ska bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar samhällsutveckling och ska vara uppnådda till år 2030 i världens alla länder. Figuren bredvid illustrerar de globala målen och vilka mål som ligger under respektive dimension (fig.2).

En god och jämlik hälsa är en integrerad del i Agenda 2030 och en förutsättning för, och ett nödvändigt utfall av, en hållbar samhällsutveckling. God hälsa har inte bara ett värde i sig utan är en förutsättning för ekonomisk tillväxt, som i sin tur lägger grunden för en god hälsa. Möjligheten att uppnå flertalet av agendans mål påverkas på så vis av en god hälsoutveckling samtidigt som de övriga målen också påverkar hälsoutfallet.

Figur 2 Globala målen för hållbar utveckling uppdelat på respektive dimension, Agenda 2030 (FN).

Nationell folkhälsopolitik

Det övergripande målet för Sveriges nationella folkhälsopolitik är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta påverkbara hälsoklyftor inom en generation. Till det övergripande målet hör 8 målområden som utgör områden med stor betydelse för en god och jämlik hälsa och som visar inriktningen för arbete som främjar god och jämlik hälsa. De 8 målområdena är följande:

- Det tidiga livets villkor
- Kunskaper, kompetenser och utbildning
- Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
- Inkomster och försörjningsmöjligheter
- Boende och närmiljö
- Levnadsvanor
- Kontroll, inflytande och delaktighet
- En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Det nationella folkhälsopolitiska ramverket överlappar delar av Agenda 2030. Åtgärder för att minska ojämlikheter inom folkhälsopolitikens målområden bidrar även till måluppfyllelsen av mål och delmål i Agenda 2030, främst inom agendans sociala dimension. Både Agenda 2030 och Sveriges folkhälsopolitiska mål uppmärksammar att hälsoskillnader är en utmaning för samhället som helhet, utifrån perspektivet hållbar utveckling och utifrån ett effektivt utnyttjande av allmänna resurser.

Regional folkhälsopolitik

I Västra Götalandsregionen delas ansvaret för folkhälsoarbetet mellan regionstyrelsens beredning för folkhälsa och social hållbarhet och regionens fem hälso- och sjukvårdsnämnder. Hälso- och sjukvårdsnämnderna verkar för en förbättring av folkhälsan i samverkan med bland annat kommuner. Samtliga kommuner i Västra Götaland har tecknat folkhälsoavtal med sin geografiskt tillhörande hälso- och sjukvårdsnämnd. Folkhälsoarbetet i kommunerna bygger på långsiktighet och utgår från kommunspecifika prioriteringar som grundar sig i befolkningens behov.

Lokal styrning

Samverkansavtal västra hälso– sjukvårdsnämnden

Lokalt sker det strategiska arbetet för social hållbarhet och en god och jämlik folkhälsa i Lilla Edets kommun i samverkan med Västra Götalandsregionen. Lilla Edets kommun har tecknat ett samverkansavtal med Västra Götalandsregionens västra hälso- och sjukvårdsnämnd (HSNV) som avser samverkan och samfinansiering av gemensamma folkhälsoinsatser i Lilla Edets kommun under perioden 2021–2026. I avtalet specificeras vilka styrdokument som ligger till grund för det lokala folkhälsoarbetet.

Parterna svarar gemensamt för finansieringen av lön och omkostnader för en heltidsanställd folkhälsoutvecklare samt insatser utifrån årlig plan utifrån fördelningsprincipen hälften var för HSNV och kommunen.

I samverkansavtalet anges att arbetet med folkhälsa och social hållbarhet ska bedrivas strategiskt, systematiskt och målinriktat i syfte att förbättra befolkningens levnadsvillkor och hälsa samt utjämna skillnader i hälsa. Arbetet ska omfatta hälsofrämjande och förebyggande samt generella och riktade insatser. Arbetet ska bygga på långsiktighet och utgå från befolkningens behov.

Styrning, ledning och uppdrag

Det lokala arbetet med folkhälsa och social hållbarhet styrs politiskt genom ett folkhälsoutskott. Folkhälsoutskottet lyder direkt under kommunstyrelsen i Lilla Edets kommun och utgörs av förtroendevalda i kommunen och HSNV samt folkhälsoutvecklare och dess närmsta chef. För prioritering och beslut i det lokala arbetet med folkhälsa och social hållbarhet behöver politisk samsyn finnas mellan båda parter i utskottet.

Folkhälsoarbetet bereds av folkhälsoutvecklaren som är tjänsteperson för HSNV:s och kommunens ledamöter i folkhälsoutskottet. Folkhälsoutvecklarens tjänst är placerad i kommunledningsförvaltningen, vilket innebär en strategiskt övergripande placering som möjliggör för ett nära samarbete med politiken och över förvaltningsgränserna vilket i sin tur möjliggör för ett långsiktigt systematiskt arbete.

Folkhälsoutvecklaren ansvarar för att samordna, planera och utveckla det lokala folkhälsoarbetet i Lilla Edets kommun samt vara en stödjande funktion för ett hälsofrämjande och förebyggande arbete i hela den kommunala organisationen. Vidare ansvarar folkhälsoutvecklaren för att:

- verka för att arbetet med folkhälsa och social hållbarhet bedrivs strategiskt och i samverkan med andra relevanta aktörer
- arbetet bedrivs utifrån regionala och kommunala styrdokument

- ta fram verksamhetsplan, verksamhetsuppföljning och ekonomisk redovisning
- analysera och tillgängliggöra aktuell statistik över hälsoläget i kommunen
- samverka kring delregional verksamhet i syfte att förstärka det lokala arbetet

Folkhälsoutvecklaren har även i uppdrag att rikta folkhälsoarbetet mot kommunfullmäktiges målområde *ökad hälsa och välbefinnande*. I målområdet anges att inriktningen på arbetet ska vara förebyggande och ha barn, unga och deras familjer i fokus. Inom målområdet pekas det på att samverkan och samordning av resurser inom hela organisationen är viktigt för att förbättra hälsoläget i kommunen. Att skolresultat och hälsoutveckling har ett tydligt samband framgår också i målområdet och det poängteras att en trygg och bra skolgång tillsammans med en meningsfull fritid är viktigt för barns hälsoutveckling.

Nulägesbild

Kartläggningen *Hälsa och livsvillkor i Lilla Edets kommun*, som belyser befolkningens hälsa och livsvillkor utifrån en bred uppsättning indikatorer, visar att den generella sociala positionen i kommunen är låg och att befolkningen generellt sett uppvisar relativt negativa/låga siffror på flera av de hälsoindikatorer som kartlagts.

Statistiken gällande befolkningens levnadsvanor skiljer sig i många fall negativt från genomsnittet i Västra Götaland. Rapporten visar att en ganska liten andel av befolkningen uppfyller rekommendationerna för kost och motion. Övervikt och fetma, vilket till stor del är en konsekvens av för lite fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor, ökar bland både barn och vuxna i kommunen. Andelarna i Lilla Edets kommun är betydligt högre än genomsnittet i Västra Götaland.

Levnadsvanor kopplat till alkohol- tobak- och narkotikabruk kartlades för både den vuxna befolkningen och skolelever i årskurs 9 och gymnasieskolans årskurs 2. I den vuxna befolkningen har andelen med riskabel alkoholkonsumtion ökat de senaste åren medan den generella alkoholkonsumtionen bland ungdomar har minskat. Dock är andelarna högre för både vuxna och ungdomar i Lilla Edets kommun än snittet i Västra Götaland. Tobaksrökningen ligger på ungefär samma nivå som i Västra Götaland och har dessutom minskat bland både vuxna och ungdomar de senaste åren. Det kan dock konstateras att det i Lilla Edets kommun är procentuellt betydligt fler gravida som röker och att det är procentuellt fler spädbarn som utsätts för tobaksrök i hemmet under sitt första levnadsår jämfört med regionsnittet och referenskommunerna.

Rapporten visar även att det finns tecken på ökad upplevd otrygghet utomhus i kommunen, framförallt bland kvinnor. Nästan hälften av kvinnorna i åldern 16–84 år i Lilla Edets kommun känner sig otrygga utomhus. Rapporten visar även att det finns tecken på ett minskat socialt kapital, alltså mellanmänsklig tillit. 2018 uppgav 33% av medborgarna i Lilla Edets kommun att de hade lågt socialt kapital. Jämfört med referenskommunerna och regionen är andelen med lågt socialt kapital högst i Lilla Edets kommun, där männen särskilt sticker ut. Brist på trygghet och tillit påverkar hälsan negativt.

Förutom trygghetsaspekten utomhus är det också viktigt att beakta trygghetsaspekten i hemmen. Genom rapporten visas att mäns våld mot kvinnor i nära relation är utbrett i Lilla Edets kommun, även om de anmälda misshandelsbrotten mot kvinna i nära relation till förövaren har minskat under de senaste fem åren. Dock är mörkertalet stort och Socialförvaltningen i kommunen vittnar om ett högt

antal orosanmälningar inom området. Sett till ungas hemmiljö kan man utläsa att drygt en femtedel av eleverna i årskurs 9 och årskurs 2 i gymnasieskolan uppgett att de upplevt hot om våld eller våld i hemmet en eller flera gånger. Detta är en betydligt högre andel än genomsnittet för regionen och referenskommunerna.

Gällande elevernas uppfattning om skolan i Lilla Edets kommun förändras denna negativt med stigande ålder. Andelen elever som är nöjda med skolan i sin helhet är betydligt lägre i årskurs 9 jämfört med årskurs 5 och årskurs 2. Detta kan till viss del bero på att elever i årskurs 9 är mer reflekterande och jämförande än elever i lägre årskurser men även vid jämförelse med elever i årskurs 9 i övriga kommuner inom Göteborgsregionen är andelen elever som är nöjda med skolan i sin helhet betydligt lägre i Lilla Edets kommun. Rapporten visar även att skolfrånvaro 20% eller mer i Lilla Edets kommunala skolor ökar tydligt under högstadietåren och att störst andel med oroande skolfrånvaro, nästan en fjärdedel av eleverna, går i årskurs 9.

I rapporten har skillnader i hälsa och livsvillkor inom Lilla Edets kommun och mellan kommunen och referenskommunerna och genomsnittet för regionen och riket upptäckts. Det finns ett tydligt behov av att förbättra förutsättningarna för en god och jämlik hälsa för befolkningen i Lilla Edets kommun. För en god folkhälsa ska alla ha möjlighet att uppnå god hälsa, oavsett individuella förutsättningar. Därför är det viktigt att prioritera insatser som förbättrar strukturella faktorer som påverkar livsvillkor och livsmiljöer, samt fördela dem resurser likvärdigt mellan olika grupper. För en god folkhälsa är det också viktigt att främja goda livsvillkor tidigt i barns liv och på så sätt öka förutsättningar för invånarna att tidigt tillgodose sig resurser och därav främja en god folkhälsoutveckling på sikt i kommunen.

Prioriterade områden för folkhälsoarbetet

Utifrån ovannämnda nationella ramverk och lokala styrdokument, den lokala nulägesbilden samt forskning om hälsans bestämningsfaktorer ska Lilla Edets kommuns folkhälsoarbete under perioden 2021–2026 ha ett särskilt fokus på följande områden:

- Barns och ungas hälsa och livsvillkor
- Förskolan och skolan som hälsofrämjande arenor
- Våldsprevention – en kommun fri från våld

Att utse prioriterade fokusområden innebär att folkhälsoarbetet i Lilla Edets kommun ska ha ett särskilt fokus riktat till de områdena. Det innebär dock inte att folkhälsoarbetet *endast* ska arbeta inom de områdena och för de målgrupperna. Folkhälsoarbete handlar om att påverka och skapa förutsättningar för god hälsa för hela befolkningen. I och med en nationellt växande äldre befolkning samt rådande pandemiutbrott av Covid-19, som har satt äldre i en särskilt svår livssituation, behövs även ett riktat folkhälsoarbete för dessa. Under 2021 ges folkhälsoutvecklaren i uppdrag att granska och sammanställa kvalitativa och kvantitativa data för den äldre befolkningens hälsa och livsvillkor i Lilla Edets kommun.

Nedan följer en närmare presentation av de tre fokusområdena:

Barns och ungas hälsa och livsvillkor

Att alla barn får en bra start i livet med goda uppväxtvillkor som stimulerar deras utveckling, inläring och hälsa är avgörande för att uppnå jämlik hälsa både som barn och som vuxen. Barn som vuxit upp under goda förhållanden får en mer stabil grund att stå på och i förlängningen bättre hälsa.

Det är många som delar ansvaret för att ge barn och unga en bra uppväxt. Föräldrarna och familjen har en given roll. Men även vad som sker på fritiden och i skolan har stor betydelse för barns och ungas hälsa. Att ha, och träffa vänner, vara aktiv i föreningsliv och andra organiserade aktiviteter är berikande, utvecklande och stärker på många sätt barns och ungas självkänsla och självbild.

Skillnader i livsvillkor mellan olika familjer bidrar till att barn har olika förutsättningar att utvecklas och skapa goda levnadsvanor under barndomen. Insatser bör således inriktas på att stötta och stärka en god start i livet så att alla barn får grundläggande och jämlika förutsättningar att utveckla sina kognitiva, emotionella, sociala och fysiska förmågor.

Långsiktigt mål: öka andelen barn och unga med god hälsa och goda levnadsvanor och minska andelen barn och unga som växer upp under utsatta förhållanden.

Området mäts genom indikatorerna:

4-åringar med övervikt/fetma (VGR, Hälsoläget (BHV))	14/1% (2018)
0–19-åringar i ekonomiskt utsatta hushåll (SCB)	8,6% (2018)
Elever som är nöjda med sin hälsa (CAN skolelevers drogvanor)	71% (2019)

Förskolan och skolan som hälsofrämjande arenor

Utöver familjen, är förskola och skola samhällets viktigaste institutioner när det gäller att påverka barns och ungas hälsa och minska sociala hälsoskillnader. Detta eftersom dessa arenor i stort sett når alla barn och unga. Förskolan och skolan har möjlighet att främja barns och ungas hälsa dels genom utbildningen i sig men även genom att ge kunskap om hälsosamma levnadsvanor, erbjuda en hälsofrämjande miljö och främja hälsosamma levnadsvanor.

En skola som kan ge alla elever stöd och motivation i skolarbetet, så att de går ut skolan med godkända betyg, är en av de bästa investeringar ett samhälle kan göra för att skapa god hälsa för barnet – nu och i vuxenlivet. Hälsofrämjande insatser i förskola och skola bör syfta till att främja fysisk och psykisk hälsa för eleverna och bör även kombineras med insatser i skolmiljön eftersom insatser på flera plan ökar chanserna för bestående hälsoeffekter. Dessutom är arbetet för en hälsosam skolmiljö en insats som gynnar alla elever lika mycket, oavsett bakgrund, och kan därför påverka jämlikheten i hälsa.

Långsiktigt mål: öka andelen elever med behörighet till gymnasiet genom att stödja och stötta förskolor och skolor i deras hälsofrämjande arbete.

Området mäts genom indikatorerna:

Elever som är nöjda med skolan i helhet, åk 2/5/9 (GR regiongemensam elevenkät)	85/78/49% (2020)
Elever som är trygga i skolan, åk 2/5/9 (GR regiongemensam elevenkät)	93/85/76% (2020)
Elever med behörighet till gymnasiet, åk 9 (Skolverket)	72% (2019)

Våldspreventivt arbete – En kommun fri från våld

Våld är ett av de största samhällsproblemen i Sverige och orsakar ett enormt lidande, både fysiskt och psykiskt. Våldet innebär också stora kostnader för samhället. Då våld förutom mänskligt lidande även skapar hinder för jämlikhet samt är en kränkning av de mänskliga rättigheterna är det viktigt att ett förebyggande arbete bedrivs i kommunen.

Våldsprevention innebär att göra insatser innan våldet har uppstått så att ingen ska bli utsatt och drabbad. Nationellt sett har det våldsförebyggande arbetet hittills framför allt bestått av insatser som riktats till riskgrupper eller redan drabbade. För att motverka och förebygga våld behöver fokus flyttas till universella insatser som riktas till hela befolkningen, innan skadan är skedd.

Långsiktigt mål: förebygga och motverka våld i alla dess former men med ett speciellt fokus på våld i nära relationer.

Området mäts genom indikatorerna:

Elever som upplevt våld eller hot om våld i familjen (CAN, skolelevers drogvanor)	21% (2019)
Aktualiseringar hos Socialtjänsten i Lilla Edets kommun gällande våld i nära relation (VINR) och våld inom familjen (VIF)	VINR 23st VIF 111st (2019)

Övrigt

Jämställdhetsperspektiv

En förutsättning för ett framgångsrikt folkhälsoarbete är att arbeta utifrån ett jämställdhetsperspektiv som utgår från att alla människor har lika värde och att alla människor har rätt till ett liv med bästa möjliga hälsa. I Lilla Edets kommun arbetas det utifrån jämställdhetsintegrering som innebär att samtliga områden och arbetssätt ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. För detta behöver förslag och beslut kring insatser i folkhälsoarbetet analyseras utifrån vad för konsekvenser insatserna får för kvinnor respektive män samt genom att belysa de skillnader i hälsa och hälsoutveckling som finns mellan män och kvinnor.

Medborgardelaktighet

Att människor har kontroll över sina egna liv, känner tillit till andra och har möjlighet till inflytande och delaktighet i samhället är ett annat centralt område för god och jämlik folkhälsa. Genom att främja alla individers möjligheter till kontroll, inflytande och delaktighet i samhället och i det dagliga livet kan en god och jämlik folkhälsa uppnås. Insatser inom folkhälsoarbetet bör därför, i den mån det går, utformas i samråd med medborgarna. Individer och grupper som i lägre utsträckning än andra har

möjlighet till kontroll, inflytande och delaktighet bör särskilt prioriteras i arbetet liksom medborgare som står som främsta målgrupp för insatsen.

Principer för folkhälsoarbetet

För att uppnå ett framgångsrikt folkhälsoarbete och samtidigt ha en god ekonomisk hushållning och använda de ekonomiska resurserna effektivt utgår folkhälsoarbetet i Lilla Edets kommun utifrån följande principer:

Långsiktigt, systematiskt och dynamiskt

Lilla Edets kommun ska arbeta långsiktigt, systematiskt och med hänsyn till att samhället är i ständig förändring i det lokala arbetet för att främja och förbättra folkhälsan. För det krävs tålamod och ansvar i alla förvaltningar för folkhälsoarbetet.

Samverkan, samarbete

Med stöd i den nationella folkhälsopolitiken och forskning krävs god samverkan mellan förvaltningar, civilsamhälle och regionen för ett lyckat folkhälsoarbete. Lilla Edets kommun har goda chanser för samverkan då Lilla Edet som en relativt liten kommun kan dra fördel av korta beslutsvägar. Det skapar goda förutsättningar för samverkan och samarbeten som mynnar ut i konkreta åtgärder.

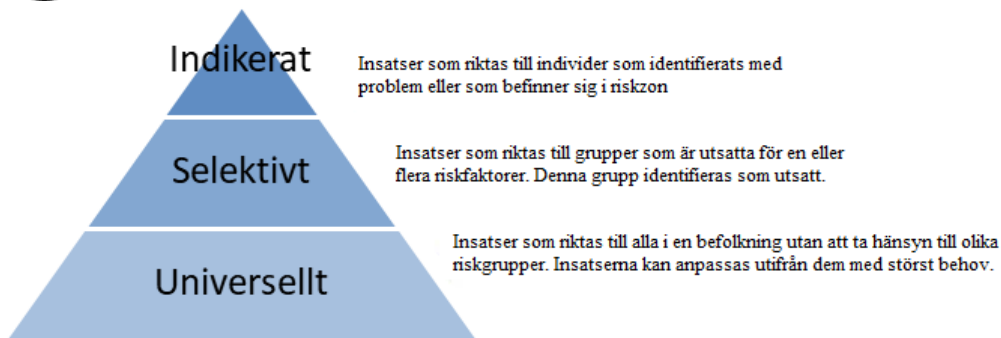
Kunskap, evidens och utvärdering

De satsningar som görs inom folkhälsoarbetet ska utgå från befolkningens behov och vara evidensbaserade i största mån för att säkerställa kvaliteten i arbetet. Hänsyn måste dock tas till kontext och implementeringsmöjligheter. Att utvärdera satsningar är viktigt för att veta att vi arbetar på rätt sätt och för att kunna förbättra och vidareutveckla arbetet.

Vidare mäts och följs hälsoutvecklingen i befolkningen genom att medborgarna erbjuds att delta i olika enkätundersökningar så som Hälsa på lika villkor (Folkhälsomyndigheten), skolelevers drogvanor (CAN), medborgarundersökningen (SCB) och Lupp (MUCF).

Förebyggande på rätt nivå samt fokus på främjande

Ur ett folkhälsoperspektiv uppnås den största effekten på folkhälsan genom övergripande åtgärder som påverkar breda befolkningsgrupper. Det vill säga genom att satsa större delen av resurserna i de två nedersta delarna i preventionstriangeln (fig.3). För att minska skillnaderna i hälsa behöver man även utgå utifrån principen om proportionell universalism, vilket innebär att alla ska kunna nås av insatserna men i olika form och intensitet utifrån sina behov. Folkhälsoarbetet i Lilla Edets kommun ska även utgå från ett främjande arbete där stärkandet av skyddsfaktorer för hälsan ska prioriteras.

Figur 3 Preventionstriangeln. Strategier för insatser för en förbättrad folkhälsa.

Ansvar och uppföljning

Ansvar

Folkhälsoutsiktet och folkhälsoutvecklaren ansvarar för det strategiska folkhälsoarbetet i Lilla Edets kommun.

Varje förvaltning ansvarar för de insatser med folkhälsoinriktning som de genomför.

Uppföljning

Folkhälsoutvecklare ansvarar för att regelbundet göra en översyn av dokumentet och vid behov göra förändringar som lyfts i folkhälsoutsiktet för godtagande.